

a songò: dòròmè 50 b.p. 24 - c.c.p. 0155 - bamakò

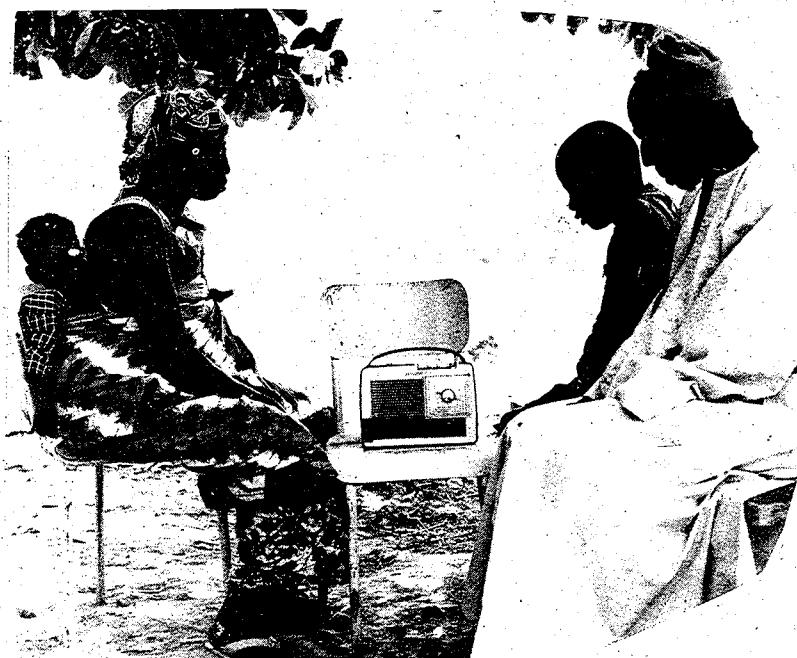
danma nimòrò

kibaru

mali cikèlaw ka lakalitasèbèn

san filanan — nimòrò 13 — marisi kalo — san 1973

kibaru ye san kelen sòrò san kelen tè tile kelen ye

an ka jèya

kibaru bòli ni kèle dò daminè tanga bènna mali kònò, kèle min kun ye ka forobawaridun ni surafènminè silasa. o tuma na sa, ni san kelen kéra o kèle la, o bennèn bè, an k'an jo, ka nyogòn nyininka, ka nyogòn sòn hakili la, cogo min na nin wale fila bè se ka silatunun mali kònò. mun na, nin kèle in kéra ? a kéra walasa mali forobawari bè se ka don a nyè ma ani k'a baara a nyè ma.

mun dun ye forobawaridun ye ? hèe, an balimaw, n'an y'a lajè, ka segin k'a lajè, an b'a ye ko, n'an m'an kòlòsi, mògò kisi ka gèlèn forobawaridunni ma. mun na ? ni san banna k'a sòrò, e mògò min m'i ka lènpo sara, a bè, i n'a fò, i ye forobawari dun. ni san banna k'a sòrò, e jula min m'i ka patantiw ta, a bè i n'a fò, i ye forobawari dun. ni san banna k'a sòrò, e bolifèntigi min m'i ka sèbènw sara, a bè, i n'a fò, i ye forobawari dun. e mògò min ye surafèn di, walima k'a minè, i ye forobawari dun. k'a da mun kan ? ninw bée ye forobawari bali ka don a nyè ma foroba kèsu kònò, ani k'a kóniya a ma. ni forobawari donna foroba kèsu la, e mògò min y'a ta, k'a k'i mago ye, kuma t'e ta la, e ye forobawari dun.

o tuma na sa, kibaru ye san kelen sòrò nin kèle in de kònò. kibaru ka sanyèlèma seli in na, kibaru b'a nyini an fè, an ka nyogòn sòn hakili la. an k'an ji ja, sanga ni waati bée, an ka jèya faso ka wariso fan fè. nin wale fila ka tunun pewu mali kònò.

"kibaru"

san kelen tè tile kelen ye

ka bò san 1972 marisi kalo tile 10 na, ka se san 1973 marisi kalo tile 10 ma, o ye kalo 12 ye, o ye san kelen ye. o san kelen kònò, kibaru bòra kalo o kalo. a ye kunnafoni d'aw ma ko caman kan.

nka, don o don, dinyè bè yèlèma, kow bè taa nyè. o de kama, kibaru ka sanyèlèma seli kòsòn, an b'a fè, an k'a lajè nyögòn fè, kunnafoni minw dira aw ma kibaru nimòrò 12 in kònò, olu bilama bè cogo min na.

nyinan sènèfènw sannifeere konyè

desanburu kalo kibaru kònò, an ye minisitiri sidi kùlubali nyininka. a y'a jira k'a fò ko san 1972 samiyè ma nyè. bawo sanji ma na a na cogo la, bajì ma don a don cogo la, ja kèra malì kònò.

a ko suman min sòròla, o tè labòli kè.

a ko an ka kan ka nyögòn dèmè, walasa suman hakè min sòròla, o ka san a nyè ma.

a ko dò farala nyò san sòngò kan cikèlaw fè.

a ko gòfèrènaman n'a se ko bée kè ka suman san kò kan, walasa malidenw ka balo sòrò a nyè ma.

gòfèrènaman ye layidu min ta, a y'o timè, barisa a ye suman tòni 260 000 nyini kò kan, k'a sòrò. o dò yèrè sera malì kònò ka ban.

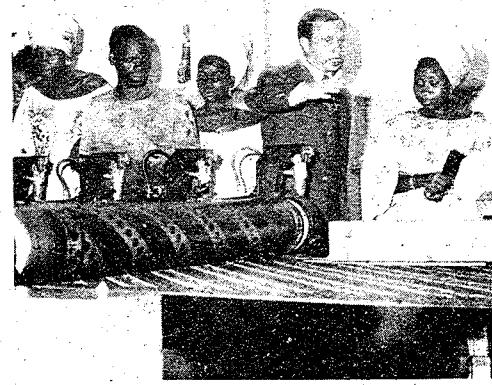
cikèsèriwusi kuraw

gòfèrènaman y'a ye ko, ka sèriwusi sigi sènèfèn suguya kelen kelen kama, o ye wale ye, min nyèna kosebè, k'a da a kan, tigasènèsèriwusi ni kòorisènèsèriwusi ni malosènèsèriwusi ye baara nyuman minw kè cikè cogo yèlèmali la.

o kama, malosènèsèriwusi kura sigira moti, nyösènèsèriwusi sigira banjakara. legimusènèsèriwusi sigira baginda.

ja konyè lá, an y'a mèn ko mali dòròn tè. ja kèra a kérèfè jamana in caman na. ja kèra moritani, senegali ni nizéri. a kèra otivalita ni cadi. nka a ma baasi bérè kè tiga ni kòori la.

ja kèlèli kòsòn, zoforè la, baara-dá kura dayèlèla kungo jiriw lakanani konyuman kama. an bée b'a dòn ko jiriw de bè ji ko nògdyà.

kòorikolobò izini

salon awirili kalo tile 10, kòorikolobò izini sabanan dayèlèla kucala. nin izini in bè se ka tòni 21000 de baara san kelen kònò. izini kura caman wèrèw dayèlèla mali kònò san 1972 in na gòfèrènaman ni kenyèrèyew fè.

izini kura dayèlèlenw

itema ye bagidila izini ye bamakò.

somapa ye latikolondila izini ni pomatidila izini ye bamakò.

somaci ye binègiridila izini ye bamakò.

foncompa ye minèn figanmanw dila yòrò ye bamakò.

sepom na kulukòrò, kòoritulubò masin sigira. dò farala situlubò masinw barika kan.

segma ye tasadila izini ye bamakò.

baarada dò sigira moti, min nyèsinnen bè jègè mònni ma, ani a donnì ma buwati kònò.

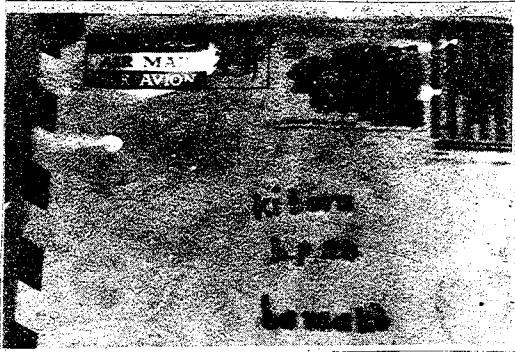
izini dayèlètaw

somasac ye bòrèdila izini ye san. o sigi kun jònjàn ye ka dafuw baara.

**janto
yèrè la
kòròko
ka nyi**

cikè cogo nyuman de bè sòrò yiriwa

kibaru kalanbagaw kuma yòrò

ka bò kita

n'bè nin lètèrè ci kibaru nyémögòw ma, ka n'ka miirinako dòw jira u la.

a fòld, n'ka foli ni tanuni ani du-gaw bè kibaru nyémögò bée lajèlen ye, ani kibaru kanubagaw bée. n'ka foli bè balikukalandenw bée ye fana. u cèsirilen don kalan fè, nka hali bi, u ka dò fara u ka cèsiri kan.

kalan in ka nyi fo k'a dama tèmèn. miiri min bè n'na, o de ye nin ye : n'a bè bén, n'b'a fè ka nsuurin liburuni dò sèbèn, k'a ci aw ma. o la, n'b'a sèbèn dòw fara n'ka lètèrè kan, aw k'o mafilè, n'a ka nyi, aw k'a fò n'ye. n'nà tòw sèbèn k'o ci aw ma.

jaduba kamara, ginbala
kita

jaabi :

jaduba kamara, an bè nin miirina nyögònw de nyini balikukalandenw bée fè.

jaduba, i bè se k'i ka nsuurin liburuni sèbèn. n'a dafara don min, i b'a ci an ma. an n'a sèbèn mansin na, ka sòrò, k'a jènsèn balikukalansow la.

ka bò nyònò

anw nyòngò balikukalandenw, anw ka foli bè ka taa komite militèri ani gòfèrènaman mògòw bée ma. an bè u wale nyuman dòn k'a d'a kan u ye balikukalan sinsi mali kònò. o di-yara anw ye. anw ka foli bè ofisi nyémögòw ma.

n'i taara n'i ka malo ye dògòfiri, basikili tigi b'i wele, k'i ka malo pese i nyè na, k'a kilo hakè fò. molodo basikili tigi t'i wele. n'i ye basikili filè fana, n'i y'a nyininka, a b'i kèle. balikukalan dun kè kun ye komite militèri ani gòfèrènaman fè, ka dannaya ani bén dòn malidenw ni nyögòn cè. karadige kulubali min bè molodo basikili la, anw ma da a la. a ma da a yèrè la, bari kilo hakè foli wali a kalanni, o ma se kèle la.

ne ma lakòli kè, nka balikukalan sababu de y'a to, ne ye nin dòn umaru samakè ka bò nyòngò kilo 26. sètanburu kalo tile 6, 1972 san.

ne animatèri sidi dantè kumakan don : umaru samakè ye kuma min fò nin ye, nkalon tè.

ne sidi dantè taara ni n'burankè ka malo ye molodo. karadige kulubali ye malo in pese. ne y'a nyininka. a ko n'ma : ni e tè, n't'a fò. a ye nin min fò ne yèrè ye, o de y'a to, n'bè umaru samakè ka kuma in ti-nyètigya.

**mògòkòròbakalan
sinsibere ye
baarakalan
ani ladamukalan ye**

malidenw dòròn de be se ka mali bò nògò la

laadilikàn

kamalen dò tun bè to ka taa kungo kònò, a bolo lankolon. a fa ko a ma don dò la : n'den, fara ka taa kungo kònò, i bolo lankolon. n'i bè taama kungo kònò, hali miselini ka t'i bolo.

kamalen in ma sòn fa ka kuma ma, a taara kungo kònò don dò la. binnkannikèlaw binna a kan. o kèle na, a y'i miiri a fa ka kuma fòlen na. a y'i kan to binnkannikèlaw ma :

n'a tun y'a sòrò, hali alamata miseli tun bè ne bolo bi, aw tun ka ne minè.

o fòlen, binnkannikèla dò y'i kan to kamalenni ma :
ni miseli bè se k'i kisi, miseli dò filè nin ye.

kamalenni ye miseli minè n'a kònò ta ye. a tora ka miseli in yèlèma yèlèma a bolo kònò. a y'i kan to binnkannikèla ma :
nin miseli karilen don.

janto yèrè la...

binnkannikèla fana y'i magèrè kamalenni na. kamalenni y'i jò, fo binnkannikèla y'a nyèda magèrè kosèbè a bolo la. a sinna ka miseli turu binnkannikèla nyekisè la. binnkannikèla kulora : n'nyè cira, n'nyè cira.

a y'a ka marifa fili. kamalenni girinna ka marifa in ta k'a ci binnkannikèla kelen na k'o faga. o kelen na, tòw bée bolitic.

kamalen seginna ka na tòw a taara a nyè fò a fa ye. a ko a fa n'e n'i y'a ye, nin ye ne sòrò, ne n'e ka kuma de lamèn.

mamadu jara
muruja

tile kelen ye

mali, moritani,
senegali

kabini tòn kura sigira nin jamana saba in cè, salon marisi kalo tile 10 n'a tile 11, k'a tògò da ko omvs, a tòn kuntigi ma sigi yòròni kelen. a taamana jamana saba in ni nyògòn cè, walasa k'u kuntilenna kè kelen ye u ka walew bée kònò.

o sira tigè la, zuluye kalo tèmènnèn kònòna na, jamana saba in baarakètònba saba nyèmògòw ye nyògòn sòrò dakari. o nyògònye sen fè, u ye jamakulu kelen sigi baarakètònba saba in cè omvs kònò. o ye wale ye, min bée kè sababu ye ka jamana saba in baarakèlaw hakili kè kelen ye.

zanwuye kalo kònò, jamana saba in ye tònsigi baralen kè moritani faamadugu la. o tònsigi la, jamana saba in minisitiriw y'a jira ko bèn kèra baaraba minw kèli kan salon, u k'a lajè, o baara ninw bée se ká sira sòrò cogo min na, u k'o siraw bò tèliya la. u bennna a kan, u ka wari nyini, min bée se k'o baaraba ninw musaka nyè.

baara ninw ye jumènw ye?

manantali babili dilali ani sènluwi batojò yòrò dilali.

manantali babili nafa ka bon kosèbè malidenw kan. o babili bée kè sababu ye, batobaw bée se ka bò sènluwi batojò yòrò la, ka na fo kayi san kalo tan ni fila bée kònò. a dilali bée se fana ka kuran kò nògòya ani ka sènèkè yòrò caya, jamana saba in na.

nyògòn sira taama

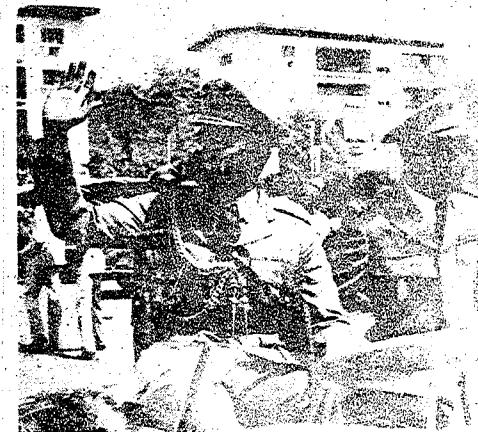
salon, awirili kalo la, kolonèli musa tarawele ni mali nyèmògò caman taara teriya taama na faransi. o taama in sen fè, a ni faransi presidan y'u bolonò bila sèbèn na, min bée faransi ni mali ka teriya, n'u ka bèn an'u ka nyògondémè sinsi.

kabini kolonèli musa tarawele seginna ka bò nintaama in na faransi, don o don, wale dò bée kè mali ni faransi cè bèn ni dèmè sira kan.

tuma caman, n'aw mali mèn ko faransi nyèmògò dò nana mali la, ka n'i bolonò bila sèbèn na, aw b'a mèn ko mali nyèmògò dò taara faransi, ka t'a bolonò bila sèbèn dò la. o bèn caman bée nafasòròsira ni kalansira ni wari ko konyèw de kan.

nin bée kò, san 1972 kònò, mali ni jamana tòw cè teriya bée ka sinsi fana.

mali ni alizeri bennna ka pankurun boli sira bò u ni nyògòn cè.

a ni libi bennna sogo sanniteen kan. o bèn yèrè na se ka kè sababu ye ka gawo baganfaga yòrò labènni tèliya.

o teriya sira kelen de la, nizeriyi nyèmògò fòlò, n'o ye zenerali yakubu gowòn ye, o nana taama na mali kònò, k'a ta feburuye kalo tile 26 la, ka n'a bila marisi kalo tile 2 la. o taama in ye zenerali yakubu gowòn lase bamakò, tumutu, segi, ani dugabugu. nin duguw bée mògòw y'a kumbèn ni bonya ni karama ani nisondiya ye.

balikukalan sinsinna mali kònò

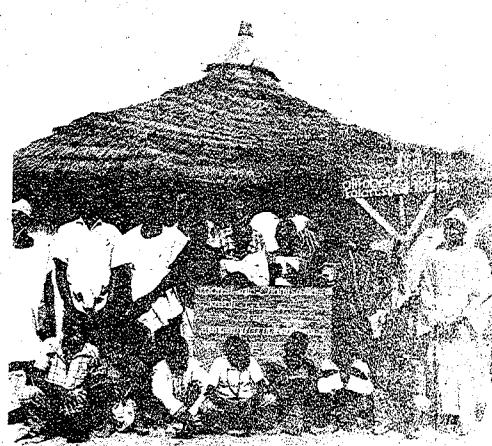
marisi kalo tèmènnèn, balikukalan so 1732 de tun dayèlèlen don mali dugu caman kònò.

o don ni bi cè, kalanso caman dayèlèla, kalanso 2284 de bée mali kònò bi, kòorisènè yòròw la ani tìgasènè yòròw la, malosènè yòròw la ani iziniw na. kalanden 46 198 cè ni muso, de bée balikukalan na.

an bée bi bi in min na, yèlèma caman donna balikukalan na, balikukalan sèriwusi ni cikèsèriwusi fè :

hakilila kuraw

balikukalan bée kè san kònò waati fila. waati fòlò ye marisi kalo, awirili kalo ani mè kalo ye. waati filanan ye sèfanburu kalo, òkutòburu kalo ani nowanburu kalo ye. nin waati fila ni nyògòn cè, kalandenw b'u lafiya. u b'u nyèsin forobaaraw ma, wali sobaaraw ma.

san kelen tè forobawaridun ni surafènminè O. U. A.

Kibaru nimòrdò fòlò kònò, an y'aw ladònniya ko kolonèli musa tarawele ye kèle dò dayèlè san 1972 zanwuye kalo tile 20 don. o kèle bë mògòw kan, minw ka baara ye ka forobawari dun, walima ka surafèn minè, ka forobawari konyia foroba kèsu ma.

o kèle in daminè ni sisan cè, mògò caman minèna. dòw minèna bamakò, segu ani kayi. u caman fotow bòra mali ka lakanitasèbènba kònò, miñ bë wele : "essor".

an hakili la, kèle in kèle fisayara, bawo mògò tòw siranna. forobawari na don a nyè ma a na se fana ka faso baara a cogo la. surafènminè dabilali n'a to, malidenw bée ka kè kelen ye.

nka, hali bi, ni mògò bë nin wale niuw dò la kelen kè, a y'u kofò. n'o tè, aw bë k'aw yèrè ma jugu ye.

faso tè baara forobawari kò

san 1972 in laban na, gòfè-rènaman ye kèle kura wèrè kè walasa forobawari ka don a nyè ma.

jula minw m'u ka patantiw n'u ka lènpow sara, a y'olu ka butigiw walima u ka baa-rakè yòròw datugu.

o.u.a. ye afiriki jamana hòrònyalenw ka tònbà ye. a ka nyògònye min kéra araba marðki faamadugu la, jamana hòrònyalenw bée y'a jira k'u ka kan ka dò fara. u ka dèmè kan ka taa jamana maralenw ma, walasa olu ka se k'u ka jònya juru tigè joona.

o nyògònye sen fè, jalo teli bòra o.u.a. nyémògòya la. a ka sarati dafalen, a ma ta tugun. nzo ekan ngaky sigira a nò la.

o.u.a. minisitiriw y'u ka tònsigi mugannan kè adisabeba, etiyopi faamadugu la, feburuye kalo tè-mènnen in kònò.

o tònsigi in sen fè, minisitiriw y'a jira ko nyinan ye o.u.a. san tan ye. o.u.a. jamanaw bée ka kan ka sanyèlèma tannan in kè seliba ye nyinan.

sanankòroba, baara jènsènna

kibaru nimòrdò 3 kònò, an y'aw ladònniya ko sanankòròba aròndisiman na, baara caman kéra hadamadenya sira tigè la.

o baaraw la, an y'a jir'aw la ko santiri sosiyali ka baara jènsènna ani ka sinsi aròndisiman duguw bée kònò. dugu o dugu, muso wòord sugandilen don musow jigginni kama, ani denw ladonni konyuman kama. juma o juma, o muso wòord in bë dugu denyèrènin n'a denmisènni ladon. u bë niwakini ni nòndomugud'u ma.

santiri sosiyali ka baara bë kè ciyakèda min fè, o bë wele : sèriwusi sosiyali. sèriwusi sosiyali mògòw ma dan sanankòròba kelen ma. u ka baara in sera mali fan caman na. o la, an taara kunnafoni nyini u fè u ka baara niuw kan.

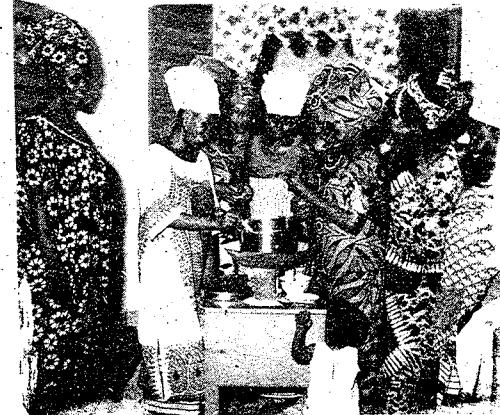
u y'a fò-an ye ko u ka baara niuw kè kun ye ka bën ni kelenya sinsi hadamadenw ni nyògòn cè.

o baara kònò, u b'a nyini musow ka kalan ani ka ladamu a nyè ma. o la, u hamina ye ka santiri sosiyali dayèlè mali duguw bée kònò.

u b'a fè denw ka ladon konyuman, u ka furakè ka nyè, u ka kalan ani ka ladamu konyuman. o kama, u bë to ka niwakinikisè ni niwakiniji di santiri sosiyali ni pèyèmiw kònò. u b'a nyini bangebagaw fè, u ka denmara yòròw jò: an bë bi bi in minna, denmara yòrò bë mali duguba caman na. bamakò yèrè kelen ta ye 30 ye.

u bë kalansow dila, den kenyèkèlenw bë kalan yòrò minw na, i n'a fò bole, min bë bamakò kè fè.

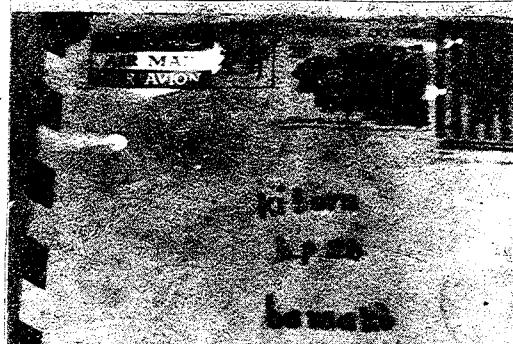
dugu o dugu, sèriwusi sosiyali kèlen bë ka musow ka tòn dila. o tòn ka baara fanba bée nyèsinnen don bën ni kelenya sinsi ma gaw kònò. o sira tigè la, nara musow ye wale nyuman k'o la, bawo olu sera ka furusa dabila u ka mara kònò.

sèriwusi sosiyali ka baara nyèsinnen tè mògò kènèmañw dòròn ma. a nyèsinnen bë banabagatòw ni dèsebagatòw fana ma. o la, a bë siraw nyini, walasa mògò tòw bë se ka niuw dèmè cogo min na, nka a b'a lajè fana ka dèsebagatòw niuw dege bololabaaraw la. a y'o dò yèrè kè bamakò, a ye badalabugu fiyentòw kamari yòrò kelen na, a y'u dege jurufaganw ni segidilaw la.

nka, an balimaw, n'i ye sèriwusi sosiyali ka baara nyènen ye, musow de y'a minè n'u sèbè ye.

kibaru kalanbagaw kuma yòrò

ka bò kita

n'bè nin lètèrè ci kibaru nyémögòw ma, ka n'ka miirinako dòw jíra u la.

a fòld, n'ka foli ni tanuni ani du-gaw bè kibaru nyémögò bée lajèlen ye, ani kibaru kanubagaw bée. n'ka foli bè balikukalandenw bée ye fa-na. u cèsirilen don kalan fè, nka hali bi, u ka dò fara u ka cèsiri kan.

kalan in ka nyi fo k'a dama tèmèn. miiri min bè n'na, o de ye nin ye : n'a bè bén, n'b'a fè ka nsiirin liburuni dò sèbèn, k'a ci aw ma. o la, n'b'a sèbèn dòw fara n'ka lètèrè kan, aw k'o mafilè, n'a ka nyi, aw k'a fò n'ye. n'na tòw sèbèn k'o ci aw ma.

jaduba kamara, ginbala
kita

jaabi :

jaduba kamara, an bè nin miirina nydgònw de nyini balikukalandenw bée fè.

jaduba, i bè se k'i ka nsiirin libu-runu sèbèn. n'a dafara don min, i b'a ci an ma. an n'a sèbèn mansin na, ka sòrò, k'a jènsèn balikukalansow la.

ka bò nyònò

anw nydgò balikukalandenw, anw ka foli bè ka taa komite militèri ani gdférènaman mògòw bée ma. an bè u wale nyuman dòn k'a d'a kan u ye balikukalan sinsi mali kònò. o di-yara anw ye. anw ka foli bè ofisi nyémögòw ma.

n'i taara n'i ka malo ye dògòfiri, basikili tigi b'i wele, k'i ka malo pese i nyè na, k'a kilo hakè fò. molodo basikili tigi t'i wele. n'i ye basikili filè fana, n'i y'a nyininka, a b'i kèle. balikukalan dun kè kun ye komite militèri ani gdférènaman fè, ka dannaya ani bén don mali-denw ni nydgòw cè. karadige kulubali min bè molodo basikili la, anw ma da a la. a ma da a yèrè la, bari kilo hakè fòli wali a kalanni, o ma se kèle la.

ne ma lakòli kè, nka balikukalan sababu de y'a to, ne ye nin dòn umaru samakè ka bò nydgòw kilo 26. sètanburu kalo tile 6, 1972 san.

ne animatèri sidi dantè kumakan don : umaru samakè ye kuma min fò nin ye, nkalon tè.

ne sidi dantè taara ni n'burankè ka malo ye molodo. karadige kulubali ye malo in pese. ne y'a nyininka. a ko n'ma : ni e tè, n't'a fò. a ye nin min fò ne yèrè ye, o de y'a to, n'bè umaru samakè ka kuma in ti-nyèrigya.

laadilikan

kamalen dò tun bè to ka taa kungo kònò, a bolo lankolon. a fa ko a ma don dò la : n'den, fara ka taa kungo kònò, i bolo lankolon. n'i bè taama kungo kònò, hali miselini ka t'i bolo.

kamalen in ma sòn fa ka kuma ma, a taara kungo kònò don dò la. binnkannikèlaw binna a kan. o kelen na, a y'i miiri a fa ka kuma fòlen na. a y'i kan to binnkannikèlaw ma :

n'a tun y'a sòrò, hali alamatà miseli tun bè ne bolo bi, aw tun ka ne minè.

o fòlen, binnkannikèla dò y'i kan to kamalenni ma : ni miseli bè se k'i kisi, miseli dò filè nin ye.

kamalenni ye miseli minè n'a kònò ta ye. a tora ka miseli in yèlèma yèlèma a bolo kònò. a y'i kan to binnkannikèla ma : nin miseli karilen don.

janto yèrè la...

binnkannikèla fana y'i magèrè kamalenni na. kamalenni y'i jò, fo binnkannikèla y'a nyèda magèrè kosèbè a bolo la. a sinna ka miseli turu binnkannikèla nyekisè la. binnkannikèla kulora : n'nyè cira, n'nyè cira.

a y'a ka marifa fili. kamalenni girinna ka marifa in ta k'a ci binnkannikèla kelen na k'o faga. o kelen na, tòw bée boliic.

kamalen seginna ka na sòrò a taara a nyè fò a fa ye. a ko a fa na n'i y'a ye, nin ye ne sòrò, ne n'e ka kuma de lamèn.

mamadu jara
muruja

**mògòkòròbakalan
sinsibere ye
baarakalan
ani ladamukalan ye**

malidenw dòròn de be se ka mali bò nògò la

san kelen tè tile kelen ye

nsiirin : fila jèlen kelen na

mininyan kelen, sama kelen ani sirakdgòman kelen tun bë kungo dò kònò. sirakdgòman ni sama tun ye teri ye. teri tun tè mininyan fè.

don dò la, kòngò ye mininyan tòorò, k'a tòorò, fo k'a dama tèmèn. o kelen na, a y'i nyèsin kò da la, baganw bëe bë min yòrò min na. a taatò ni sirakdgòman bëenna. a yèlèla. a y'i kan to sirakdgòman ma : sirakdgòman, nin ye ne tile fila ye, n'bè k'i nyini, k'i terikè sama ka ci fò i ye.

o fòlen mininyan fè, sirakdgòman y'i magèrè mininyan na. mininyan ye sirakdgòman minè, k'a kunun.

sirakdgòman kununnen mininyan fè, kònòdimi jugù ye mininyan minè. mininyan ma se ka fosi kè tugun. a dalen tora a nò la. a bë ka kasi a kònò bolo.

minndgò kelen ka sama fana minè, a ye kò da magèn. a nana a sòrò, mininyan dalen bë kasi la a kònò bolo. mininyan ye sama wele : kòrd sama, na yan. ne man kènè kabini kunun.

sama nanen, mininyan y'a nyinin-ka, n'a bë se k'a kònò furakè. sama ko mininyan ma : n'bè se k'a furakè, nka fo n'ka bana sòrò cogo dòn.

mininyan ko sama ma : kunun, kòngò ye n'tòorò kosèbè. o kelen, n'ni sirakdgòmanni dò bëenna kò sira la. n'y'o kunun. o la, n'kònò ye n'dimi.

sama y'a dòn tuma min na k'ale terikè de kununnen bë mininyan fè, a y'a fò a ye, a k'i da, k'i foni : n'bè n'sen da i kò la, k'a ta i ku

**faamuyali bë
bana kèlè
nògoya**

la, fo i kun na, walasa i bë se ka sirakdgòmanni wògò.

o fòlen na, mininyan y'i da, k'i lafon. sama sen da o da mininyan kan, sirakdgòman bë terunterun ka na mininyan da fè. mininyan ye sirakdgòman wògò, nka a fari bëe karikarila sama senw fè. sirakdgòman wògòlen bolila, k'i nyèsin kò ji la, ka dugaw kè sama ye.

sirakdgòman kisira k'a sababu kè teriya ye. teriya ka nyi. teriya bë nyògòn kanu yiriwa. teriya bë dugu diya, a bë jamana diya.

mamadu jara
muruja

bamanankan signiden

signiden i n'a fò

a	ali
b	baba
d	daba
j	ji
e	kelen
è	dèbèn
f	fali
g	galama
h	hakili
i	misi
k	kala
kh	khasonkè
l	lafa
m	mògò
n	nare
ny	nyò
ñ	ñòni
o	olo
ò	bòlò
p	pate
r	ramata
s	sanu
sh	shè
t	tan
c	cè
u	muru
w	wari
y	yaya
z	zara

an ka yèlè dòoni

samakèlaka dò n'a terikè taara bò u biranna la. biranmuço nana ni tigaborongo ye. u ye tigaborongo dunnî daminè. samakèlaka mana tiga wòrò, a b'o fara bila a terikè kòrò, walasa a ka fò k'o kelen de y'o bëe nyimi. terikè ma foyi fò. a y'a to fo u tilala tiga dun na. a ye biranmuso wele, ka na minèn ta.

biranmuso nana, a ye tiga fara tonnen ye terikè kòrò. foyi dun tè samakèlaka kèrèfè. a ko :

tigaborongo de man di anw biran-kè ye wa, tari cogo jumèn don ?

terikè ko :

aw birankè in ka tigaborongo ko tè hérè ye. ale y'a ta n'a fara bëe nyimi.

samakèlaka sigilen maloyara. a wulila k'a ka banfula ta, k'a b'o don a sen na, k'a ka sabara ta, k'a b'o coron a kuncè la. o si ma nyè a bolo minkè, a ka banfula n'a ka finisiri n'a ka sabara, a taara k'a bëe to.

sidiki jara

dònkili

ka fisa

ka fisa, mògò bërè kanu,
ka fisa, i tè nimisa,
ka fisa, mògò bërè kanu,
ka fisa, i tè nimisa.

tora ko la, manamana mògò,
tora ko la, i tè nimisa,
tora ko la, manamana mògò,
tora ko la, i tè nimisa.

ka fisa, mògò bërè kanu,
ka fisa, i tè nimisa,
ka fisa, mògò bërè kanu,
ka fisa, i tè nimisa.

ka fisa, mògò bërè kanu,
ka fisa, ni ko caman ye,
ka fisa, mògò bërè kanu,
ka fisa, ni ko caman ye.

zanwuye kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

fewuruye kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

marisi kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

zuluye kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	5
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

uti kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

sètanburu kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2			
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

san 1973 kalandiriye

awirili kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1				
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

mè kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

zuèn kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3		
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

òkutoburu kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	5
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

nowanburu kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	5
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

desanburu kalo

ntènèn tarata araba alamisa juma sibiri kari						
		1	2	3	4	5
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						